

Eurooppalainen teknologinen suvereniteetti kuntasektorilla

Suomen kuntasektori tunnistaa kasvavat tietosuojan, turvallisuuteen ja riippuvuuteen liittyvät riskit, jotka kytkeytyvät EU:n ulkopuolisiin pilvi- ja tekoälyteknologioihin. Suomen kuntien näkökulmasta Euroopan liike kohti vahvempaa eurooppalaista digipalveluiden tuotantoa ja suurempaa riippumattomuutta alueen ulkopuolisista digiteknologioiden toimittajista on kannatettavaa. Realistisuuden nimissä tämä tulee mahdollisesti tapahtumaan pitkällä aikavälillä. Mahdollinen muutos tulee toteuttaa huolehtien laadukkaasta muutoshallinnasta, etteivät keskeisten digiratkaisujen kustannukset missään vaiheessa nouse kohtuuttomiksi tai laatu (mukaan lukien turvallisuus) kärsi.

Eurooppalaisten vaihtoehtojen potentiaali nähdään rajallisena johtuen eurooppalaisten kilpailukykyisten toimijoiden puuttumisesta. Suomeen vuosikymmenien ajan on rakennettu amerikkalaisien toimijoiden laajat toimijaekosysteemit, joiden markkina-asema perustuu merkittäviin etuihin kustannustehokkuudessa, modulaarisuudessa ja järjestelmätason luotettavuudessa. Jotta eurooppalaista teknologista suvereniteettia voidaan aidosti edistää, **EU:n on keskityttävä kilpailukykyisen ja yhteistyöhön perustuvan eurooppalaisen ekosysteemin rakentamiseen.** Tämä edellyttää innovaatioiden tukemista, tiedon jakamista sekä konkreettisen hankintaosaamiseen liittyvän tuen ja selkeän ohjeistuksen tarjoamista julkisen sektorin toimijoille. Teknologista suvereniteettia ei voida tehokkaasti edistää yksittäisten organisaatioiden, hallinnontasojen tai edes kansallisvaltioiden toimesta, vaan **muutoksen mahdollistamiseksi tarvittaisiin yhteisiä eurooppalaisia linjauksia pelisäännöistä ja vaadittavista toimenpiteistä.**

Keskeiset huomiot

Toimittajan vaihtamisen käytännön esteisiin puuttuminen

Kuntasektorin toimijat ovat lukkiutuneet käytössä oleviin teknologioihin merkittävien taloudellisten ja toiminnallisten esteiden takia. Korkeat vaihtokustannukset, vaihtoehtojen puute, toimittajista johtuvat käytännöt ja henkilöstön uudelleenkoulutuksen tarve uusiin teknologioihin tekevät toimittajan vaihtamisesta kohtuuttoman vaikeaa. **EU-politiikassa tulisi keskittyä avointen standardien ja yhteentoimivuuden edistämiseen mahdollistaen yhden toimittajaloukun purkamisen komponentti kerrallaan sekä taloudellisiin tukimekanismeihin, jotta näitä esteitä voidaan madaltaa ja samalla edistää eurooppalaisittain kilpailukykyisempiä markkinoita.**

Kannustimien asettaminen etusijalle lainsäädännöllisiin rajoituksiin nähden

Eurooppalaisia vaihtoehtoja tulisi edistää EU:ssa ja tukea ensisijaisesti kannustimien ja taloudellisen tuen kautta. EU:n tulisi toteuttaa tiekarttoja teknologisen suvereniteetin edistämisestä sekä kartoituksia eurooppalaisista teknologiatoimittajavaihtoehtoista. EU:n ja jäsenvaltioiden olisi hyödyllistä kerätä ja jakaa koordinoitusti kokemuksia eurooppalaisten ratkaisujen (ml. avoimen lähdekoodin ratkaisut) kehittämisestä ja hyödyntämisestä yrityskentässä, sekä julkisella sektorilla. Isommissa kaupungeissa on halukkuutta lähteä konsortiohankkeisiin. EU rahoituksella tuetaan konsortiohankkeita, jotka tuovat mahdollisuuden tehdä yhdessä järkeviä modulaarisia palveluja. **Euroopan komission tulisi ohjata keskeisistä rahoitusvälineistä rahoitusta julkisen sektorin digitaalista suvereniteettia edistäviin konsortiohankkeisiin, joihin edelläkävijäkaupungit voisivat osallistua.**

Eurooppalaisten pilvipalveluiden edistäminen

Turvallinen, skaalautuva ja kilpailukykyinen eurooppalainen pilvi-infrastruktuuri on ennakoedellytys, jotta julkinen sektori voi turvallisesti hyödyntää tuottavuudeltaan korkeita teknologioita, kuten generatiivista tekoälyä, tärkeimpiin tunnistettuihin käyttötapauksiin. EU:n tulisi tukea taloudellisesti eurooppalaisten pilviratkaisujen kehittämistä, käyttöönottoa ja niihin kytkeytyvän tiedon jakamista toimijoiden välillä. Tämä lisää vaihtoehtoja ja kilpailua, joka siten parantaisi palveluiden hinta-laatusuhdetta. **EU:n tulisi luoda monipuolisia kannustimia eurooppalaisten pilviratkaisujen siirtymiseen ja niiden käyttöönottoihin.**